

ZALA MEGYEI KÖZGYŰLÉS

ZALA MEGYEI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI RÉSZDOKUMENTUM

EGYEZTETÉSI DOKUMENTUM

A 2014. február 15-én leadott és az NTH által minőségbiztosított, a TOP 5.0 alapján kiegészített és továbbfejlesztett változat

2014. MÁJUS 31.

Zala az elmúlt száz évben Magyarország egyik **legnagyobb változásokat megélt megyéje**. 1910-ben az akkor még a mainál lényegesen nagyobb kiterjedésű megye – a népszámlálási adatok szerint – hazánk egyik legelmaradottabb, infrastruktúrájában legfejletlenebb térsége volt. A mögöttünk levő **száz év** mélyreható átalakulást és más megyékkel összehasonlítva **látványos előrelépést** hozott, köszönhetően elsősorban az olajmezők feltárásának és a turizmusgazdaság kiépülésének. A kínáló lehetőségekkel a zalaiak élni akartak és élni is tudtak. Tették ezt annak ellenére, hogy a kemény és puha diktatúra évtizedei a vállalkozás szabadságát, a családi boldogulás lehetőségét, a Zálára mindig jellemző falusiasság bensőséges megélését hol ellehetetlenítették, hol korlátozták.

Az 1980-as évek vége, az 1990-es évek eleje újabb mélyreható átalakulást hozott a zalaiak életében. A **rendszerváltoztatás sokszor rossz mintákból szabott, a remélnél is mélyebb válságából** a megye gazdasága az ezredforduló idejére lépett ki. Pár évnyi fellendülést és előrelépést követően **Zala megye gazdaságát a 2002-2010 közötti időszakban folyamatos pozícióvesztés** jellemezte. A megyében megtermelt egy főre jutó gazdasági termék ebben az időszakban az országos átlag 90 %-ról 80 % alá süllyedt, s ezzel Zala a második évezred első évtizedében a legnagyobb relatív visszaesést elszenvedő megyéjévé vált Magyarországnak. Több multinacionális cég a 2008-2010-es válság idején radikálisan leépítette termelését, s **elmaradtak azok a jelentős fejlesztések**, amik a Dunántúl, Ausztria, Szlovénia és Horvátország szomszédsági területei alkotta gazdasági térben a megye gazdaságának versenyképességét erősítették volna.

A megye meglevő adottságaira, erőforrásaira alapozva olyan több elemű fejlesztési koncepciót dolgoztunk ki, ami megvalósulása esetén **biztosítja, hogy 2020-ra eséllyel teremtsük meg a munka, a polgári gyarapodás és a versenyképesség térségi gazdaságát**. Az erős, versenybe szálló megye megteremtéséért sakra szálló zalaiaknak a 2014-2020 közti fejlesztési időszakra való felkészülés során az a céljuk, hogy a hazai és EU-támogatások révén

- megyénk minden polgára megélhesse és büszkén meg is élje a **zalaiság lényegét, a természettel és hagyományaival összhangban élő, nemzetközileg versenyképes termékeket és szolgáltatásokat előállító szabad vállalkozások és önszervező közösségek dinamikus létét**
- előrelépést érjünk el a dunántúli **aprófalvak megmaradásának** ügyében, történelmi örökségünk szerves részét képező településeggyüttesünket a **21. század kihívásainak megfelelni tudó falusi közösségekké** szervezzük
- a Hévíz-Zalakaros-Keszthely-Zalacsány turisztikai desztináció és megyei kapcsolódásainak kiemelt fejlesztésével Zalát az ország Budapest mellett legnépszerűbb bel- és külföldi idegenforgalmi célpontjává (**Közép-Európa Gyógyászati és Rekreációs Központ** kiemelt térségi program) fejlesszék
- **Nagykanizsa és Zalaegerszeg** részvételével – összefogva a Vas megyei gépipari centrumokkal – létrejöjjön a Dunántúl meghatározó gazdasági jelentőségű területi **járműipari és mechatronikai központja** (**Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai Központ** kiemelt térségi program)
- az állami és önkormányzati **köszolgáltatások kiemelkedő minőségben** álljanak az itt élők és a Zalába látogatók rendelkezésére, erősítve ezzel az itt élők jövőbe vetett bizalmát, s megteremtve a jó, alkotó élet megélésének feltételeit
- megyénk a **horvát-magyar-osztrák-szlovén együttműködés** szervező erejévé és a határok lebomlásából fakadó előnyök kihasználójává váljon.

A jelen **gazdaságfejlesztési részdokumentum** a ránk váró feladatokhoz képest rendkívül **korlátozott eszközeivel**, a megyei önkormányzathoz allokált 15 milliárdnyi fejlesztési forrás¹ okos felhasználásával ezeknek a közös zalai céloknak a megvalósítását kívánja támogatni. A 2014-2020-as programozási időszakban a megye

¹ A gazdaságfejlesztési részdokumentum a Kormány 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról alapján a Zala Megye Önkormányzata számára indikatív jelleggel allokált 15 228,9 millió Ft fejlesztési forrás teljes körű felhasználására tesz javaslatot.

számít a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program további 30 milliárd forintnyi járási és megyei jogú városoknak címzett támogatására, továbbá az ágazati operatív programokból finanszírozott fejlesztések megvalósulására. E források felhasználására kidolgozott koncepciót a megyei önkormányzat által elkészített **további tervdokumentumok** tartalmazzák. E tervek nem egymástól elkülönülten készülnek, hanem a források optimális felhasználásának elvével, azaz az egyes projektcsomagok törekszenek a multiplikatív gazdaságfejlesztő hatások érvényesítésére. A gazdaságfejlesztési részprogram a következő operatív célok megvalósulását támogatja:

- a megye üzleti infrastruktúrájának minőségi javítása, az itt működő és ide telepedni kívánó vállalkozások számára vonzó üzleti környezet megteremtése (Zalai **integrált gazdaságfejlesztési** projektcsomag)
- az ország legjelentősebb gyógyászati és rekreációs turisztikai infrastruktúrájának bővítése, a kül- és belföldi vendégek számára nemzetközileg is versenyképes turizmusgazdaság megteremtése (Zalai **turizmusfejlesztési** projektcsomag)
- a falusias hagyományok, a hely- és térségspecifikus termékek és szolgáltatások gazdaságfejlesztési erőforrásként való felhasználása és ezzel megőrzése (Zalai **alternatív hálózati gazdaságfejlesztési** projektcsomag)
- a gazdasági kihívásokhoz gyorsan alkalmazkodni képes munkaerő-piac keresleti oldalának megerősítése, a modern üzleti életben helyt állni képes munkavállalók számának gyarapítása (Zalai **foglalkoztatási együttműködési** projektcsomag)

A projektcsomagokban tervezett műveletek valós társadalmi-gazdasági hatásokat eredményező megvalósításának az is **feltétele**, hogy

- Zala megyében **megerősödjenek** a térségi fejlesztések generálására alkalmas, a megvalósítást támogató, valóban megyében gondolkodó és cselekvő **fejlesztési kapacitások**
- a regionális **támogatási térkép** Zalat kedvezőtlenül befolyásoló szabályozásának (a vállalkozások számára adható támogatások 25+20 %-ban való felső korlátozása) **megváltozása**, a megyei valós gazdasági helyzetéhez való alakítása
- az ágazati operatív programokból és a hazai forrásokból megvalósuló, **központi vagy helyi szinten eldöntött fejlesztések érdemi hozzákapcsolása a megyei hatáskörben** megvalósítandó fejlesztésekhez (pl. kiemelt jelentőségű közút-fejlesztések, megyei jogú városokat magában foglaló kiemelt növekedési zónák programja, Hévíz-Balaton Airport működésének hosszútávú biztosítása, a Balaton GINOP 4 programja)
- a **megyei jogú városok és a megyei önkormányzat fejlesztési tevékenységének érdemi összehangolásához** szükséges jogszabályok létrehozása, a területfejlesztési szempontból a közös cselekvésnek akadályt képező lehatárolások és forrás-elkülönítések méltányos és a közjót szolgáló megszüntetése
- a megye és a település közti **területi szintek** (járási, Leader-közösség) fejlesztési szempontból is érvényes, a szinergiák érvényesülését **támogató egységesítése**.

A részprogram általános logikájának bemutatása

Zala Megye Területfejlesztési Konceptiója a megye fejlesztésének 2030-as jövőképét, azaz fő hosszú távú célját a „**gazdag és harmonikusan fejlődő, zöld Zala**” megteremtésében fogalmazza meg. A Konceptió három átfogó célt és hét, 2014-2020-ra vonatkozó stratégiai ágazati célt jelölt ki a megye számára:

1. **Jól működő, fejlett gazdaság** kialakítását
 - 1.) KKV-k és nemzetközi nagyvállalatok aktivitásának élénkítése
 - 2.) Jövő centrikus, piacképes gazdasági tevékenységek fejlesztése
 - 3.) Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok megerősítése, hozzáadott érték növelése
2. **A foglalkoztatás bővítését és a társadalmi kohézió erősítését**
 - 4.) A jövő iparágait és a hagyományos ágazatokat támogató rugalmas képzési rendszer
 - 5.) Társadalmi depresszió kezelése és felkészítés a munkára
3. **Élhető Zala megye** kialakítását.
 - 6.) Egészséges, vonzó, emberközpontú épített- és természeti környezet
 - 7.) Korszerű, elérhető intézményi struktúra és szolgáltatásrendszer, egyenlőtlenségek csökkentése

A gazdaságfejlesztési részprogram több körös, az NTH több esetben is módosított iránymutatása szerint kialakítása során arra törekedtünk, hogy a Megye által megfogalmazott hosszú és középtávú célok megvalósulását a tervbe vett beavatkozások minél teljesebb mértékben támogassák. A TOP 2014. májusi 5.0 változatában előírtaknak megfelelően a 2013 őszén kialakított projektcsoportok jelentős változáson mentek át, így a gazdaságfejlesztési részprogram jelenlegi változata csak a következő műveleteket (projektcsoportokat) foglalja magába:

1. Zalai **integrált gazdaságfejlesztési** projektcsoport
2. Zalai **turizmusfejlesztési** projektcsoport
3. Zalai **alternatív hálózati gazdaságfejlesztési** projektcsoport
4. Zalai **foglalkoztatási együttműködési** projektcsoport

Az egyes projektcsoportok kialakítását a megyei helyzetértékelés elkészítése során feltárt alábbi összefüggések indokolják:

Projektcsoport	Indokoltság
1. Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsoport	A projektcsoport átfogó célja a foglalkoztatás növelése a megyébe betelepülni szándékozó és a már a megyében működő vállalkozások számára vonzó befektetési és üzleti fejlődési környezet kialakítása révén. A projektcsoport szervesen integrálja a két zalai megyei jogú város projektcsoportjait, mivel a feldolgozóipar növekedésének elsődleges helyszínét e két város képezi. A gazdaság fejlesztésében a megye tradicionális iparágai – pl. fa- és bútoripar mellett hangsúlyt kell helyezni a mechatronikai feldolgozóipari kapacitások fejlesztésére, a meglévő és új, környezetbarát gazdasági ágak továbbfejlesztésére. A projektcsoport kialakítását egyrészt az indokolja, hogy a megye területi elhelyezkedéséből és közlekedési kapcsolódásaiból fakadóan különösen alkalmas a külföldi piacokra exportáló feldolgozóipari beruházások megvalósítására. Ugyanakkor Zala megye export árbevétele 2010-ben 0,7%-át adta az ország összes export árbevételének, s az egy főre jutó export árbevétel 2010-ben egynegyede volt az országos értéknek. Ezek az adatok Zala megye relatív lemaradását igazolják. A projektcsoport kialakítását indokolja továbbá, hogy a nyugat-dunántúli megyékkel összehasonlítva Zalában relatíve magas a munkanélküliség és lassabb a gazdasági növekedés üteme. A megye iparszerkezete néhány nagyvállalat meghatározó gazdasági jelentősége miatt sérülékeny, amit a 2008 utáni gazdasági válság különösen nyilvánvalóvá tett.
2. Zalai turizmusfejlesztési projektcsoport	Zala megye elsőszámú kitorési területe a jelentős foglalkoztatási növekedési potenciállal rendelkező turizmus. A projektcsoport átfogó célja ezeknek a növekedési lehetőségeknek a realizálása a jelentős turisztikai attrakciók számának növelésével, új turisztikai termékcsoportok kialakításával, a turisztikai vállalkozások által nyújtott szolgáltatások körének bővítésével és minőségük javításával. A megye gyógy- és termálvizekben gazdag terület, így az egyik legfontosabb turisztikai vonzerőt az ezen természeti erőforrásra alapuló fürdők és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások jelentik. 2011-ben a zalai fürdők összes személyforgalma 2 814 430 fő volt, amivel a megye az ország fürdővendégeinek 8,78%-át fogadta be. A megye ökoturisztikai hasznosításra alkalmas jelentős területekkel is rendelkezik (pl. Kis-Balaton) és Hévíz révén képviselteti magát az

Projektcsomag	Indokoltság
	UNESCO világörökségi helyszínek várományosainak listáján. A falusi vendégfogadás feltételei szintén adottak, és lehetőség a zalai vendéglátó hagyományokra építve a gasztroturizmus fejlesztése. Az elmúlt években példaértékű ifjúsági turisztikai kapacitások épültek ki (pl. Zalasabar, Nova), amik speciális célcsoportok növekvő mértékű fogadását teszik lehetővé. A projektcsomag megvalósításával Zala megye hozzá kíván járulni a Hévíz-Zalakaros-Balaton térség országos szinten is egyedülálló növekedési potenciáljának a kiaknázásához, a kisebb jelentőségű egészség- és ökoturisztikai kapacitások fejlesztésével pedig a megyén belüli fejlettségi különbségek csökkentéséhez, a harmonikus térségi fejlődés feltételeinek megerősödéséhez.
3. Zalai alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag	A projektcsomag átfogó célja a zalai jelentőséggel bíró helyi élelmiszeripari termékek (pl. bor, pálinka, erdei termékek, gomba, vad) és kézműves termékek fejlesztésének, előállításának és értékesítésének előmozdítása. Az elmúlt programozási időszakokban – az EMVA és a ROP támogatások révén – csak részben épültek ki azok a megyei fejlesztési kapacitások, amelyek működésének eredményeként az alternatív gazdaságfejlesztésben rejlő lehetőségeket a megye megfelelőképpen tudta volna kiaknázni. A jelentős rurális hagyományok és adottságok, ill. a megyében levő turisztikai lehetőségek ellenére rendkívül alacsony a helyi/térségi termékek és termékcsomagok száma, előállítási kapacitásaik gyengék, s nincs olyan szervezett kereskedelmi intézmény, ami biztosítaná ezek piacra jutását. A projektcsomag megvalósításával Zala megye hozzá kíván járulni a falusias adottságú megyén belüli térségek gazdasági fejlődéséhez, a vidéki térségek népesség-megtartásához, a lakosság egészséges, és fenntartható élelmiszer-ellátásához, a helyi termék rendszeres fogyasztásához, a kézműves termékek népszerűsítéséhez, a turisztikai centrumok és környezetük közti gazdasági együttműködési kapcsolatok erősödéséhez, továbbá a zalai identitás erősítéséhez.
4. Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag	A projektcsomag átfogó célja a megye nagytérségi összehasonlításban rossz munkaerő-piaci helyzetének javítása. Zala megyében a munkanélküliségi ráta 2012-ben 11,8%-os volt, ami csaknem 1 százalékponttal haladta meg az országos szintet, a Nyugat-Dunántúli régió átlagához képest pedig 60%-al magasabb volt. A megye egyes falusias, periferikus térségeiben különösen jelentősek a foglalkoztatási problémák, amik települési szinten már nem kezelhetők megfelelő hatékonysággal. A foglalkoztatási gondok a pályakezdők körében hatványozottan jelentkeznek, a munkalehetőség hiánya mellett a letelepedés is nehézkes. A projektcsomag révén olyan egyedi, a vállalkozások fejlesztési igényeire gyorsan reagálni képes projektek valósulnak meg, amik révén a munkanélküliek – átképzéssel, tréningekkel – alkalmassá válnak az új munkahelyek betöltésére, földrajzi mobilitásuk javul, a pályakezdőket új munkahelyek mellett a letelepedésben is segítik. A projektcsomag egyes tevékenységei a Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának partnerségében valósulnak meg, kiegészítve a GINOP-ból megvalósítandó országos szervezésű foglalkoztatáspolitikai műveleteket.

Az egyes projektcsomagok és alprogramjaik megvalósítása a következők szerint járul hozzá a stratégiai ágazati célok megvalósulásához:

Stratégiai ágazati cél	Kapcsolódó projektcsomag és a kapcsolódás erőssége
1.) KKV-k és nemzetközi nagyvállalatok aktivitásának élénkítése	Erős kapcsolódás: Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag
2.) Jövő centrikus, piacképes gazdasági tevékenységek fejlesztése	Erős kapcsolódás: Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag
3.) Hagyományokon alapuló gazdasági ágazatok megerősítése, hozzáadott érték növelése	Erős kapcsolódás: Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag Zalai alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag
4.) A jövő iparágait és a hagyományos ágazatokat támogató rugalmas képzési rendszer	Erős kapcsolódás: Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag Közvetett kapcsolódás: Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag

Stratégiai ágazati cél	Kapcsolódó projektcsomag és a kapcsolódás erőssége
5.) Társadalmi depresszió kezelése és felkészítés a munkára	Erős kapcsolódás: Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag Közvetett kapcsolódás: Zalai alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag
6.) Egészséges, vonzó, emberközpontú épített- és természeti környezet	Közvetett kapcsolódás: Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag (áttételes kapcsolat)
7.) Korszerű, elérhető intézményi struktúra és szolgáltatásrendszer, egyenlőtlenségek csökkentése	Erős kapcsolódás: Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag

A projektcsomagok alprogramjait és az NTH által 2014. május 9-i e-mailes közlés szerint rendelkezésre bocsátandó TOP források megoszlását a következő táblázatban tüntettük föl.

Projektcsomag	Alprogram	Támogatási keretösszeg (NTH közlés szerint)
1. Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag	1.1. Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	6 686 185 751
	1.2. Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	
	1.3. Zalai Beruházás-ösztönzési Program	
	1.4. A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések	
	1.5. A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések	
2. Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag	2.1. Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban	3 368 216 261
3. Zalai alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag	3.1. Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása	2 800 000 000
	3.2. Új munkahelyteremtést célzó térség-specifikus KKV beruházások támogatása	
	3.3. Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása ² , működtetése és műveletei	
4. Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag	4.1. Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek	2 374 501 391
	4.2. Zalai innovatív foglalkoztatási paktum	
	4.3. Zalai Fecskeház Program	
	4.4. Zalai Talentum program	
	4.5. A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	
Összesen		15 228 903 403

A projektcsomagok és alprogramjaik integrált kialakítása (és későbbi megvalósítása során) arra törekedtünk, hogy a **megyei területfejlesztési koncepció specifikus céljai közül elsősorban három kiemelt, térségileg is jól körülhatárolható cél eléréséhez járuljanak hozzá** a támogatások:

² A megyei projektcsomagok meghatározására úgy került sor, hogy az egyes csomagok kialakításában és a fejlesztési feladatok elvégzésében a megyei önkormányzat 100 %-os tulajdonában levő, a későbbiekben kijelölendő/kialakítandó menedzsment-szervezet működik közre.

1. A **globális piacokra versenyképes termékeket** és szolgáltatásokat előállító, elsősorban a **járműipar és a mechatronika** területére koncentrálódó gazdaság kialakítása az üzleti infrastruktúra, az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközrendszere és a közlekedési elérhetőség térségileg integrált fejlesztésével:
 - 1.1. Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése
 - 4.1. Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek
 - 1.2. Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése
 - 1.3. Zalai Beruházás-ösztönzési Program
 - 4.2. Zalai innovatív foglalkoztatási paktum
 - 4.4. Zalai Talentum program
 - 1.4. A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések
 - 1.5. A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések
 - 4.5. A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program
2. Az egyedülálló természeti és kulturális örökség **fenntartható** turisztikai hasznosítására alkalmas, **nemzetközileg versenyképes turizmusgazdaság** megteremtése az idegenforgalomban érintett vállalkozások szolgáltatás-minőségének, az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközrendszere és a közlekedési elérhetőség térségileg integrált fejlesztésével:
 - 2.1. Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban
 - 4.2. Zalai innovatív foglalkoztatási paktum
 - 4.4. Zalai Talentum program
 - 4.5. A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program
3. Az zalai **kis- és aprófalvak** társadalmi, gazdasági és demográfiai válságára a **helyi gazdaságfejlesztés eszközeivel** választ adó fejlesztések, amiket a fiatalok megtartását szolgáló fejlesztések, innovatív foglalkoztatás-politikai eszközök és a közlekedési elérhetőség térségileg integrált fejlesztése egészít ki:
 - 3.1. Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása
 - 3.2. Új munkahelyteremtést célzó térségspecifikus KKV beruházások támogatása
 - 3.3. Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei
 - 4.2. Zalai innovatív foglalkoztatási paktum
 - 4.3. Zalai Fecskeház Program
 - 4.5. A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program

A projektcsomagok összeállítására úgy került sor, hogy a **megvalósítandó csomagelemek (projektek) céljukban és eszközeikben részt képezhessék a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezetében szereplő intézkedéseknek**. A gazdaságfejlesztési részprogram projektcsomagjainak és a TOP intézkedéseinek kapcsolódását a következő táblázat mutatja.

Projektcsomag	TOP 5.0 intézkedés	Megyei fejlesztési alprogram	Támogatási keretösszeg (NTH közlés szerint)
1. Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag	I.1. Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók	1.1. Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	2 426 355 486
		1.2. Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	1 400 000 000
	I.2. intézkedés: Foglalkoztatás-barát fejlesztések elsősorban a kis- és középvállalkozásoknál	1.3. Zalai Beruházás-ösztönzési Program	500 000 000
	I.3. intézkedés: A munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	1.4. A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések	1 859 830 265

Projektcsomag	TOP 5.0 intézkedés	Megyei fejlesztési alprogram	Támogatási keretösszeg (NTH közlés szerint)
		1.5. A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések	500 000 000
2. Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag	I.2. intézkedés: Foglalkoztatás-barát fejlesztések elsősorban a kis- és középvállalkozásoknál	2.1. Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban	3 368 216 261
3. Zalai alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag	I.1. Foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók	3.1. Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása	500 000 000
	I.2. intézkedés: Foglalkoztatás-barát fejlesztések elsősorban a kis- és középvállalkozásoknál	3.2. Új munkahelyteremtést célzó térségspecifikus KKV beruházások támogatása	1 500 000 000
	VI.2. A térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő ESZA tevékenységek	3.3. Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei	800 000 000
4. Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag	VI.1. A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi foglalkoztatási paktumok támogatásával	4.1. Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek	229 915 133
		4.2. Zalai innovatív foglalkoztatási paktum	1 000 000 000
	VI.2. A térségi gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó kiegészítő ESZA tevékenységek	4.3. Zalai Fecskeház Program	400 000 000
		4.4. Zalai Talentum program	250 000 000
		4.5. A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	494 586 258
Mindösszesen			15 228 903 403

1. projektcsomag részletes bemutatása: Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag

1.1. A projektcsomag elemeinek rövid tartalmi leírása

A Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsomag közvetett **célcsoportját a megyében már ma is működő, itt telephellyel rendelkező vállalkozások, továbbá a megyében beruházást megvalósítani kívánó gazdasági szervezetek** alkotják. A támogatások célja az, hogy a célcsoportba tartozó szervezetek olyan beruházásokat valósítsanak meg, amik **rövid- és középtávon érdemi foglalkoztatás-bővülést** eredményeznek. Célunk azoknak a termelő tevékenységeknek a bővítése, amik magas hozzáadott értéket állítanak elő, s a vállalkozások olyan versenyképes béreket kínálnak, amik csökkentik a megyéből az ország más részeibe és különösen a közeli külföld irányába történő elvándorlást.

A korábbi gazdaságfejlesztési tapasztalatok alapján nem várható, hogy külföldi gazdasági szereplők nagy volumenben valósítsanak meg – elsősorban gép- és járműipari – beruházásokat a térségben, így **a projektcsomag szemléletében a már most is a megyében működő vállalkozások termelésének – foglalkoztatás-növeléssel járó – bővítésére fókuszál.**

A gazdaságfejlesztési projektcsomag által **támogatott gazdasági tevékenységek az iparra és logisztikára koncentrálnak.** Ennek oka az, hogy a megye másik két jelentős gazdasági ága, a turizmus és a mezőgazdaság egyrészt másik projektcsomagból, másrészt más OP-kból juthat támogatáshoz. A gazdaságfejlesztési projektcsomag várt eredményeinek elérése feltételezi, hogy a Nagykanizsára és Zalaegerszegre összpontosuló ipari rendszerek működésébe a megye más területein működő vállalkozások a mainál fokozottabb mértékben kapcsolódhatnak be.

A projektcsomag kialakításakor azzal számoltunk, hogy a megyei gazdaságfejlesztési tevékenységek elsődleges célterülete **Nagykanizsa és Zalaegerszeg**, aminek megvalósulását részben a TOP, részben pedig a GINOP források szolgálják. A másodlagos célterületet a két megyei jogú városon kívüli potenciális ipari-logisztikai centrumok alkotják, ahol a TOP források mellett számolunk GINOP források bevonásával is. A harmadlagos célterületet azok a kisebb jelentőségű kisvárosi-községi iparterületek alkotják, amik vagy nagyobb üzleti hálózatok részeként vagy dominánsan hazai tulajdonú kkv-k telephelyeként működnek. Ezek esetében a TOP források fontos fejlesztési lehetőséget jelentenek.

A gazdaságfejlesztési projektcsomag a ma még kisebb jelentőségű, de komoly növekedési potenciállal rendelkező **Keszthely-Sármellék ipari-szolgáltató övezetnek** (beleértve a Hévíz-Balaton Airportot) a felfejlesztéséhez is hozzá kíván járulni. A Hévíz-Balaton Airport és a hozzá kapcsolódó nyugat-balatoni térség ipari-logisztikai kapacitásainak felfejlesztése évtizedek óta napirenden levő gazdaságfejlesztési kérdés, ami kihatással van a térségi turizmusgazdaság fejlődésére is. A tulajdonviszonyok tisztázása és a környezeti kármentesítés területén az elmúlt években tett intézkedések mára lehetővé teszik, hogy a volt szovjet légitámaszpont ingatlan-együttese – szorosan együttműködve Keszthely gazdasági szereplőivel – a megye keleti térségének ipari-logisztikai központjává váljon.

A gazdaságfejlesztési projektcsomag célul tűzi ki a **Délnyugat-zalai ipari-szolgáltató övezet** felfejlesztését is. A megye határközeli területei, elsősorban a 86-as főút és az M7-es autópálya környezetére építve komoly növekedési potenciállal rendelkeznek. Zalalövő, Csesztreg, Lenti, Lovászi, Nova és Letenye települések több olyan közép- és nagyvállalat számára biztosítanak székhelyet, vagy telephelyet, amelyek hosszú távon hozzájárulnak a helyben élő lakosság foglalkoztatásához.

A projektcsomag részben a **TOP 1.1. intézkedéshez kapcsolódik**, közvetett célcsoportjuk a települési önkormányzatok. Az alprogramok támogatásai révén az önkormányzati többségi tulajdonú

iparterületek, ipari parkok, technológiai parkok, inkubátorházak, logisztikai központok szolgáltatásfejlesztésére és a még szükséges infrastrukturális háttér kiépítésére, iparterületek kialakítására, az iparterületek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák fejlesztésére kerül sor.

A projektcsoomag a **TOP 1.3. intézkedéshez** is kapcsolódik, támogatva a gazdasági tevékenységeket, ipart kiszolgáló, a gazdaságfejlesztési beavatkozásokhoz kapcsolódó útfejlesztést, pl. üzleti telephelyhez vezető utak fejlesztését, továbbá a kisebb településekről a munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztéseket. A jellemzően az alacsonyabb rendű utak felújítását, fejlesztését szolgáló beavatkozások célja, hogy a kisebb települések munkavállalói számára a betelepülő vállalkozások és a fejlesztett üzleti infrastruktúra elérhető legyen, a vállalkozások pedig megfelelő mértékben találjanak munkavállalókat.

A gazdaságfejlesztési projektcsoomag öt alprogramból áll:

1.1. Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése: A legjelentősebb meglévő, és potenciális ipari parkok, logisztikai központok szolgáltatásainak és fizikai infrastruktúrájának fejlesztése, új szolgáltatások kialakítása, kiemelten a Nyugat-Pannon Járműipari és Mechatronikai Központ fejlesztései. Az alprogram elemei:

- Nagykanizsa ipari vezérprojektje: az autópályához kapcsolódó ipari terület fejlesztése - Helyi infrastruktúra fejlesztés az önkormányzati többségi tulajdonú ipari területek bővítése, fejlesztése érdekében a még szükséges infrastrukturális háttér kiépítésével, ipari területek kialakításával, az ipari területek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák fejlesztésével. A fejlesztések megvalósításához további területek megszerzése, közterületek hálózata és alap infrastruktúra-hálózat kiépítése közművekkel, utakkal, vasúti iparvágányokkal, ipari munkahelyteremtő beruházásokra alkalmas építési telkek kialakítása.
- Mechatronikai és Gépipari Park (Zalaegerszeg) vezérprojekt: Gépipari, logisztikai és megújuló energetikai profilú telephely- és szolgáltatásfejlesztés, energetikai és infrastrukturális feltételek biztosítása (vonalas infrastruktúrák, logisztikai és megújuló energetikai pl. geotermikus erőmű és napelempark-fejlesztések)
- Keszthely-Sármellék ipari-szolgáltató övezet fejlesztése
- Délnyugat-zalai ipari-szolgáltató övezet fejlesztése

1.2. Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése: helyi-járási jelentőségű iparterületek fizikai infrastruktúrájának és a helyi gazdaságfejlesztési szolgáltatások minőségének fejlesztése a KKV-k foglalkoztatás-bővítő beruházásainak megvalósítása érdekében. Megvalósítás tervezett helyszínei (indikatív): Alsópáhok, Alibánfa, Babosdöbréte, Bagod, Csesztreg, Egervár, Gyenesdiás, Hahót, Hottó, Lenti, Letenye, Lovászi, Molnári, Nova, Pacsa, Rédics, Tótszerdahely, Zalakáros, Zalalövő, Zalaszentbalázs, Zalaszentgrót, Zalaszentiván, Zalaszentmárton.

1.3. Zalai Beruházás-ösztönzési Program: a vállalkozások helyben maradását és sikeres működését szolgáló, a megye és a megyei jogú városok összefogásával megvalósuló megyei szintű befektetés- és beruházás ösztönzési program, ami már meglévő szervezeti kapacitásokra építő befektetés-ösztönzési szervezeti háttér felfejlesztésével és az ezáltal a vállalkozások számára nyújtott komplex szolgáltatás csomag támogatásával jár együtt, kiegészítve a nemzeti szintű befektetés-ösztönzési tevékenységeket.

1.4. A zalai munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések: a Magyar Közút felmérése szerint Zala megyében mintegy 140 kilométernyi olyan 4 és 5 számjegyű közút található, melynek munkaerő-piaci szempontból történő felújítása

indokolt. Az alprogramnak részét képezik a jelenlegi magyar-horvát és a magyar-szlovén határ mentén megnyitandó új határátkelőkhöz kapcsolódó, a határon átnyúló programok révén megvalósuló közútfejlesztések egyes, a későbbiekben kijelölendő elemei is. Az alprogram keretében kerül sor Nagykanizsa és Zalaegerszeg megyei jogú városok foglalkoztatás-bővítési célú közúti fejlesztéseinek megvalósítására is.

1.5. A zalai munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések: a gazdasági tevékenységeket, az ipart kiszolgáló, a gazdaságfejlesztési beavatkozásokhoz kapcsolódó hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztés, az üzleti telephelyhez vezető kerékpárutak fejlesztése, munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű települések és az ipari-gazdasági centrumok közötti hivatásforgalmi kerékpárút-kapcsolatok minőségének javítása, amelyek megvalósítására az 1.1. és 1.2. program beavatkozásaival összehangoltan, elsősorban a városi igényekre fókuszálva kerül sor.

A projektek végleges körének kijelölésére és a részletes előkészítő munka megkezdésére a TOP és a GINOP elfogadása, és a két OP közti lehatárolások konkretizálódása után kerülhet sor.

1.2. A projektek időbeli ütemezése

A gazdaságfejlesztési projektcsomag alprogramjainak és projektjeinek előkészítése a megyei programozás során 2013-ban kezdődött meg. A megye önkormányzatainak, vállalkozásainak, területfejlesztési és nonprofit szervezeteinek körében több körben végrehajtott felmérések, projektgyűjtések eredményeként körvonalazódott az a projektjavaslat-kör, ami reálisan számot tarthat a támogatásra 2014 és 2020 között. Az egyes operatív programok közti lehatárolások jelenlegi tisztázatlansága, továbbá a megyei tervezési források szűkössége ugyanakkor nem tették lehetővé a projektek részletes kidolgozását. Ezen okok miatt az előkészítés során azzal számolunk, hogy a 2014. év hátralevő részében – az OP-lehatárolások és a rendelkezésre álló fejlesztési forráskeretek világossá válását követően – kell sort keríteni a konkrét projektjavaslatok részletes kidolgozására. A fejlesztések megvalósítására ezt követően, várhatóan 2015-ös indítással kerülhet sor.

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítés (év)	Megvalósítás kezdete (év)	Megvalósítás befejezése (év)
1.1.	Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	2014-15	2016	2020
1.2.	Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	2014-15	2016	2020
1.3.	Zalai Beruházás-ösztönzési Program	2014-15	2016	2020
1.4.	A zalai munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések	2014-15	2015	2020
1.5.	A zalai munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések	2014-15	2015	2020

1.3. A projektek előkészítettségi foka

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítettségi fok
1.1.	Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	Projektötlet-szint Előzetes megvalósíthatósági tanulmány csak néhány egyedi fejlesztési elképzelés esetében készült
1.2.	Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	
1.3.	Zalai Beruházás-ösztönzési Program	
1.4.	A zalai munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések	
1.5.	A zalai munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét	

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítettségi fok
	szolgáltató hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések	

1.4.A projektek támogatandó tevékenységei

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Támogatandó tevékenységek
1.1.	Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	Inkubátorházak, ipari parkok, logisztikai központok, iparterületek szolgáltatásainak fejlesztései, új infrastrukturális elemek létrehozása, az ipari területekhez vezető alpinfrastruktúra kialakítása, piacra jutást segítő szolgáltatások fejlesztése
1.2.	Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	
1.3.	Zalai Beruházás-ösztönzési Program	A beruházás-ösztönzési szervezet infrastrukturális hátterének kiépítése (iroda, eszközvásárlás), a működéshez szükséges immateriális javak (szoftverek, adatbázisok, honlap fejlesztés, értékesítési és kommunikációs know-how) beszerzése, a szervezet működési költségének támogatása (bér és dologi költségek), marketing-költségek, külföldi konferenciákon való megjelenés, üzleti találkozók programok szervezése, előzetes és részletes megvalósíthatósági tanulmányok készítése a gazdaságfejlesztési részprogram végrehajtását támogatandó, felmérések, konferenciák és szakmai találkozók szervezése, tájékoztató kiadványok készítése
1.4.	A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések	a gazdasági tevékenységeket, az ipart kiszolgáló, a gazdaságfejlesztési beavatkozásokhoz kapcsolódó közútfejlesztés, üzleti telephelyhez vezető utak fejlesztése, munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű települések és az ipari-gazdasági centrumok közötti közúti kapcsolatok minőségének javítása (4-5 számjegyű utak)
1.5.	A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések	a gazdasági tevékenységeket, az ipart kiszolgáló, a gazdaságfejlesztési beavatkozásokhoz kapcsolódó hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztés, az üzleti telephelyhez vezető kerékpárutak fejlesztése, munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű települések és az ipari-gazdasági centrumok közötti hivatásforgalmi kerékpárút-kapcsolatok minőségének javítása

1.5.A projektsomag tervezett kedvezményezetti körének bemutatása

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Kedvezményezetti kör
1.1.	Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek
1.2.	Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	
1.3.	Zalai Beruházás-ösztönzési Program	A megyei önkormányzat és a két megyei jogú város által közösen kijelölt gazdaságfejlesztési szervezet
1.4.	A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések	Magyar Közút, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek
1.5.	A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések	Magyar Közút, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek

1.6.A projektsomag költségigényének bemutatása

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Projektek tervezett támogatás-mérete (mFt)	Alprogram összesített költségkerete (mFt)	A részprogram készítésének jelenlegi szakaszában azonosított támogatási igények (mFt)
1.1.	Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és	600-2000	2426,4	9199

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Projektek tervezett támogatás-mérete (mFt)	Alprogram összesített költségkerete (mFt)	A részprogram készítésének jelenlegi szakaszában azonosított támogatási igények (mFt)
	logisztikai központok fejlesztése			
1.2.	Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	20-600	1400,0	631
1.3.	Zalai Beruházás-ösztönzési Program	500	500,0	500,0
1.4.	A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések	10-100	1859,8	14000
1.5.	A zalai munkaerőpiaci vonzásközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések	5-100	500,0	1000

1.7.NTH által „vezérprojektnek” nevezett projektek és projekt-alcsoomagok

Sor-szám	„Vezér” projekt vagy projekt-alcsoomag megnevezése	Kapcsolódó TOP intézkedés	Tervezett tevékenységek	Érintett települések megnevezése	A projekt költségigénye (mFt)
1.1.1.	Nagykanizsa ipari vezérprojektje: az autópályához kapcsolódó ipari terület fejlesztése	TOP 1.1.	Helyi infrastruktúra fejlesztés az önkormányzati többségi tulajdonú ipari területek bővítése, fejlesztése érdekében a még szükséges infrastrukturális háttér kiépítésével, ipari területek kialakításával, az ipari területek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák fejlesztésével. A fejlesztések megvalósításához további területek megszerzése, közterületek hálózata és alap infrastruktúra-hálózat kiépítése közművekkel, utakkal, vasúti iparvágányokkal, ipari munkahelyteremtő beruházásokra alkalmas építési telkek kialakítása.	Nagykanizsa MJV és megyehatáron átnyúló Funkcionális Városterése	4.000,0
1.1.2.	Zalaegerszeg ipari vezérprojekt: Mechatronikai és Gépipari Park	TOP 1.1.	Gépipari, logisztikai és megújuló energetikai profilú telephely- és szolgáltatásfejlesztés, energetikai és infrastrukturális feltételek biztosítása: vonalas infrastruktúrák, logisztikai és megújuló energetikai (geotermikus erőmű és napelempark) fejlesztések	Zalaegerszeg	2.999,0
1.1.3.	Keszthely-Sármellék ipari-szolgáltatóövezet fejlesztése	TOP 1.1.	befektetési csomag készítése, marketing, menedzsment-szervezet megerősítése, légiforgalmi logisztikai kapacitás-fejlesztés, üzleti infrastruktúra fejlesztése	Keszthely, Sármellék, Zalavár	1.200,0
1.1.4.	Délnyugat-zalai ipari-szolgáltatóövezet fejlesztése	TOP 1.1.	befektetési csomag készítése, marketing, menedzsment-szervezet megerősítése, légiforgalmi logisztikai kapacitás-fejlesztés, üzleti infrastruktúra fejlesztése	Zalalövő, Csesztreg, Lenti, Nova, Lovászi, Letenye	1.000,0

2. projektcsomag részletes bemutatása: Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag

2.1. A projektcsomag elemeinek rövid tartalmi leírása

Zala megye gazdaságában a turizmus kiemelten fontos szerepet tölt be. **Hévíz és Zalakaros révén a megyében található az ország turisztikai kapacitásait és teljesítményét tekintve második és hatodik települése**, amikhez gyógy- és élményfürdők sűrű hálózata és a Balaton társul. A turizmusgazdaság Zala lényegében minden településén jelen van: vagy a településen található attrakció és szolgáltatás-együttes révén, vagy pedig úgy, hogy az ott élő és dolgozó emberek – ingázóként, helyi termelőként – részt vesznek a turisztikai termékek előállításában, a szolgáltatások működtetésében. A turizmusgazdaság, noha a két megyei jogú városban is jelen van, azok egyetlen piaci szegmensben sem képviselnek országos jelentőséget.

A gazdaságfejlesztési program **turizmusfejlesztési projektcsomagja azt a célt tűzi ki maga elé, hogy – a készítés időszakában még kellően nem körvonalazott – GINOP kiemelt fejlesztésekkel együtt³, azokhoz illeszkedve, átütő előrelépést eredményezzen a megye turisztikai szolgáltatásainak területén**. A turizmusfejlesztési csomag célul tűzi ki a Vidékfejlesztési Programban nevesített turisztikai célterületek integrálását (pl. horgász, erdei) is. A célok akkor érhetők el, ha

- Hévíz és Zalakaros, a **fürdők** megyei hálózata és a Nyugat-Balaton országos szinten is kiemelt figyelmet kap a GINOP források allokálásában
- a térség **megközelíthetőségében** jelentős előrelépést lehet elérni (pl. Hévíz-Balaton Airport fejlesztése, Ausztria irányába vezető főközlekedési útvonalak bővítése, felújítása)
- a külpiacokon is már bevezetett márkanévnek tekinthető „Hévíz” az **ország-marketingben** a korábbinál lényegesen nagyobb figyelmet kap
- megerősödnek a nemzetközileg is versenyképes, magas hozzáadott értékű **egészségturisztikai szolgáltatások** előállítását lehetővé tevő K+F kapacitások, s ezek segítségével új, egyedi szolgáltatáscsomagok kerülnek kialakításra
- a turisztikai attrakciók és szolgáltatások további bővítése és fejlesztése a **családok és a gyermekek igényei** szerint valósul meg
- a **kerékpáros és túraútvonalak** rendszerében befejeződik a hiányzó elemek kiépítése
- az **agroturizmus** (termékutak, falusi szálláshelyek, gasztronómia, vadász-, és horgászturizmus) fejlesztésével a **vidéki térségek** is bekapcsolódnak a turisztikai vérkeringésbe
- a turizmusgazdaság mai centrumai és a környező települések közti gazdasági kapcsolatok megerősödnek, javul a **közösségi közlekedés** minősége, kiépülnek azok a **termelői kapacitások**, amik lehetővé teszik a vendéglátóhelyek helyi-térségi termékekkel való ellátását
- olyan új turisztikai attrakciók épülnek ki, ill. fejlődnek fel (pl. Mura mentén, vallási kegyhelyek, ifjúsági turizmus), amik a már meglevő, területileg koncentráltan jelen levő attrakciók tematikus és térbeli, azokkal együttműködő kiegészítései.

A megyei fejlesztési program összeállításakor kidolgoztuk a Hévíz-Zalakaros egészségturisztikai tengely **„Közép-Európa Gyógyászati és Rekreációs Központja” komplex térségi fejlesztési program** alapjait, amelynek megvalósítása túllép a zalai TOP források hatókörén. A projektcsomagból ennek a térségi programnak a kiegészítő, a kkv-k szolgáltatás-fejlesztésére fókuszáló elemeit kívánjuk támogatni, amik finanszírozására a GINOP nem vállalkozik. A konkrét fejlesztések kijelölésére csak azt követően kerülhet sor, hogy a GINOP 4. és 6. prioritás részletes tartalma elfogadásra kerül, ill. a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet kidolgozza saját fejlesztési programját.

³ A kiemelt, országos jelentőségű attrakciók fejlesztésére a GINOP-ban állnak rendelkezésre források, a megyei forrásokból a kapcsolódó fejlesztések, illetve további megyei jelentőségű turisztika fejlesztések valósulnak meg (ezek a járási projektcsomagok részét képezik).

A fejlesztési források megyén belüli **területi allokációja** tekintetében a harmonikus területi fejlődés szempontjai alapján jártunk el, azaz előzetesen meghatároztuk, hogy a megye keleti, a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetbe tartozó településeinek a források legfeljebb fele kerülhet felhasználásra, míg másik felükből a megye hátrányosabb helyzetű térségeinek turisztikai fejlesztéseit kívánjuk előmozdítani. Különösen nagy hangsúlyt helyezünk a **két megyei jogú város turizmusgazdaságban érintett kkv-inek szolgáltatásfejlesztésére**, továbbá a **Lenti központú Mura-térség** turisztikai fejlesztéseire, amivel az a hosszabb távú célunk, hogy a megye nyugati részein a mai államhatárok túloldalán elhelyezkedő térségekkel együttműködő, új turisztikai alcentrum jöhessen létre. Ennek kiépítéséhez fel kívánjuk használni a határmenti együttműködéseket támogató ETE programok forrásait is.

Zala megyében az elmúlt években komoly **ifjúsági turisztikai kapacitások** épültek ki, melyek továbbfejlesztését is megcélazza a projektcsomag. A tapasztalatok ugyanis azt mutatják, hogy a 7-14 éves korosztály számára a **hagyományos, önfenntartó elemeket is tartalmazó falusi életmód tudásanyaga** könnyen és eredményesen adható át közös táborozás formájában. Az ifjúsági táboroztatás ráadásul egyrészt az iskolai teljesítmény jutalmazásaként, másrészt a helyi-térségi kötődés erősítőjeként, harmadrészt a rövid ellátási láncok kialakítását támogató megoldásként is működőképes, s nem mellékesen hozzájárul ahhoz, hogy a felnőttkorba lépve a mai fiatalok turistaként visszatérjenek ifjúkori élményeik helyszíneire.

Zala megye az országban úttörő szerepet játszott a helyi-térségi **turisztikai desztináció-menedzsment szervezetek** kialakításában, azaz az öngazgató turizmusgazdaság-közösségek élte hívásában. A TDM szervezeteket olyan értéknek tekintjük, amelyek fejlődése, bővülése érdemben szolgálja a minőségi turizmus erősödését, s amelyek összefogásával Zala önálló térségi desztinációként is felépíthető. A Zala Brand turisztikai elemeit a projektcsomag forrásainak segítségével kívánjuk megerősíteni. Ezeket a célokat a jelen projektcsomag elsősorban a turizmusgazdaságban érintett kkv-k szolgáltatás-fejlesztése révén kívánja szolgálni.

A turizmusfejlesztési projektcsomag – illeszkedve a TOP intézkedés-struktúrájához – egy alprogramból áll:

2.1. Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban: A vállalkozások eszköz-, infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztéseinek, marketing tevékenységeinek támogatása, melyek egyértelmű célja és elvárása a munkahelyteremtés és –megtartás. Az alprogram kiemelkedő – de nem kizárólagos – beavatkozási területe a turisztikai szolgáltatások fejlesztése. A gyógyfürdők turisztikai célú szolgáltatásfejlesztésére csak az érintett fürdő turizmusért felelős szaktárcával egyeztetett pozicionálása után, annak betartásával adható támogatás a TOP vonatkozó iránymutatása szerint. Az alprogram támogatja a helyi érdekű kis- és középvállalkozások specifikus, térségi jelentőséggel bíró termelésének, helyi szolgáltatásainak fejlesztését, a helyi szolgáltatók közötti együttműködéseket és a helyi érdekű elsősorban kis- és középvállalkozások által előállított helyi termékek (pl. helyi kézműves termékek) térségi együttműködésben történő értékesítését, a termékek, ill. szolgáltatások és a fogyasztás összekapcsolását lehetővé tevő fejlesztéseket.

- Élménykerület (Zalaegerszeg) vezérprojekt: Gébárti Élménykerület szolgáltatás- és vonzerőbővítése kis- és középvállalkozásokon keresztül.

A projektek végleges körének kijelölésére és a részletes előkészítő munka megkezdésére a TOP, a GINOP és a VP elfogadása, és a három OP közti lehatárolások konkretizálódása után kerülhet sor.

2.2. A projektek időbeli ütemezése

A turizmusfejlesztési projektcsomag alprogramjainak és projektjeinek előkészítése a megyei programozás során 2013-ban kezdődött meg. A megye önkormányzatainak, vállalkozásainak,

területfejlesztési és nonprofit szervezeteinek körében több körben végrehajtott felmérések, projektgyűjtések eredményeként körvonalazódott az a projektjavaslat-kör, ami reálisan számot tarthat a támogatásra 2014 és 2020 között. Az egyes operatív programok közti lehatárolások jelenlegi tisztázatlansága, továbbá a megyei tervezési források szűkössége ugyanakkor nem tették lehetővé a projektek részletes kidolgozását. Ezen okok miatt az előkészítés során azzal számolunk, hogy a 2014. év hátralevő részében és 2015-ben – az OP-lehatárolások és a rendelkezésre álló fejlesztési források keretében világossá válását követően – kell sort keríteni a konkrét projektjavaslatok részletes kidolgozására. A fejlesztések megvalósítására ezt követően, várhatóan 2015-2016-os indítással kerülhet sor.

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítés (év)	Megvalósítás kezdete (év)	Megvalósítás befejezése (év)
2.1.	Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban	2014-15	2016	2020

2.3. A projektek előkészítettségi foka

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítettségi fok
2.1.	Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban	Projektötlet-szint Előzetes megvalósíthatósági tanulmány csak néhány egyedi fejlesztési elképzelés esetében készült

2.4. A projektek támogatandó tevékenységei

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Támogatandó tevékenységek
2.1.	Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban	A vállalkozások eszköz-, infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztései, marketing tevékenysége, új turisztikai szolgáltatások kialakítása, meglévő attrakcióelemek minőségi felújítása, kereskedelmi szálláshelyek minőségének javítása, turisztikai termékek kifejlesztése (K+F), helyi termékek (pl. helyi kézműves termékek) térségi együttműködésben történő értékesítését, a termékek, ill. szolgáltatások és a fogyasztás összekapcsolását lehetővé tevő fejlesztések

2.5. A projektcsomag tervezett kedvezményezetti körének bemutatása

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Kedvezményezetti kör
2.1.	Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban	a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek és konzorciumaik, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek;

2.6. A projektcsomag költségigényének bemutatása

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Projektek tervezett támogatás-mérete (mFt)	Alprogram összesített költségkerete (mFt)	A részprogram készítésének jelenlegi szakaszában azonosított támogatási igények (mFt)
2.1.	Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban	5-500	3368,2	36617

2.7. NTH által „vezérprojektnek” nevezett projektek és projekt-alcsomagok

Sor-szám	„Vezér” projekt vagy projekt-alcso­mag megnevezése	Kapcsolódó TOP intézkedés	Tervezett tevékenységek	Érintett települések megnevezése	A projekt költségigénye (mFt)
2.1.	Zalaegerszeg szolgáltatási vezérprojekt: Élménykerület	TOP 1.2.	Gébárti Élménykerület szolgáltatás- és vonzerőbővítése kis- és közép­vállalkozásokon keresztül	Zalaegerszeg	2.254,0

3. projektcsomag részletes bemutatása: Zalai alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag

3.1. A projektcsomag elemeinek rövid tartalmi leírása

Zala az ország egyik leginkább **aprófalvas vidéke**, az 500 lelkesnél kisebb települések aránya a településállományon belül több mint hatvan százalék. A múltbéli tapasztalatok arra utalnak, hogy az **aprófalvak esetében a sajátos igényekhez és lehetőségekhez illeszkedő fejlesztési megoldásokra van szükség**. Ehhez egyrészt jogszabályi módosítások szükségesek, másrészt pedig a dunántúli aprófalvas területek egészére kiterjedő, a korábbi időszakokban megszokottnál jelentősebb fejlesztési források biztosítására. Az **aprófalvak újra vonzó lakó- és vállalkozási térré tétele valós, jelentős és hatékony kormányzati beavatkozást kíván**, a problémák megoldása a terület- és vidékfejlesztés mai szervezeti keretein messze túllépő, széles körű összefogást és a korábbinál lényegesen jelentősebb figyelmet kíván.

Az alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag az aprófalvakban is jelentkező, és főleg ott összpontosuló társadalmi-gazdasági problémák egy részére kíván válaszokat adni. A csomag célja a **ma még rendkívül hiányos zalai helyi-térségi** (különös tekintettel a helyi és megyei értéktárban nevesített, ill. hungaricumnak számító) **termékek és szolgáltatások életre hívásának, piacra vitelének előmozdítása, a termelők-szolgáltatók önkormányzó közösségeinek megszervezése, a termelő-szolgáltató és fogyasztó-vásárlói kapcsolatok kialakítása, a termékek közösségi marketingje, a kapcsolódó logisztikai háttér megszervezése, a termelők bekapcsolása a megyében működő vendéglátóipari-turisztikai vállalkozások beszállítói körébe**. A beavatkozásoknak fontos célja, hogy a településeken növekedjen a helyben előállított termékek és szolgáltatások felhasználásának mértéke (pl. közétkeztetés, közintézmények energiaellátása). A beavatkozásoknak az is célja, hogy egy olyan **minőségbiztosítási rendszer** jöjjön létre, ami a vásárlók-fogyasztók előtt megbízható módon igazolja a termékek-szolgáltatások eredetét és minőségét. A műveletek három ágazatra fókuszálnak:

- Mezőgazdaság:
 - Helyi agrár- és élelmiszertermékek
 - Vad- és halgazdálkodási termékek, valamint gyógynövények és készítményeik
 - Erdészeti és faipari termékek
- Megújuló energia előállítása
- Egyedi, a turizmusgazdaságba integrálható termékek (pl. kézműves termékek, gyógyászati relevanciájú kozmetikumok) és szolgáltatások (pl. termálvízre alapozott gyógykezelés).

A műveletek szorosan kapcsolódnak egyrészt a Vidékfejlesztési Operatív Program Rövid ellátási lánc (REL) tematikus alprogramjához, másrészt a TOP 3. prioritás támogatásával megvalósuló Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázására épülő komplex fejlesztési programokhoz. Az alprogram beavatkozásait úgy kell – az OP-k közti lehatárolások tisztázását követően – véglegesíteni, hogy az alprogramból **csak azok a műveletek kapjanak támogatást, melyek a REL és TOP 3.4. beavatkozások eredményes megvalósulását támogatják**, ám nem helyettesítik. E megfontolásokból az alprogramban tervezett műveletek elsősorban a helyi-térségi alternatív gazdasági kezdeményezések közti együttműködést, a **megye egészére kiterjedő összehangolt közös akciókat** (pl. marketing), a jó gyakorlatok elterjesztését, ill. a helyi kezdeményezések létrejöttének előmozdítását szolgálják.

A TOP 6.2. intézkedés céljaihoz kapcsolódóan a projektcsomag egyik fontos közvetett **célcsoportját a 3-25 éves korú zalai gyermekek és fiatalok** alkotják. A projektcsomagba foglalt műveletekkel részben az a célunk, hogy ezekben a korosztályokban:

- a.) erősödjék településükhöz és a megyéhez való **kötődésük**, megismerjék lakóhelyük történelmi, természeti és kulturális örökségét, **váljanak** közösségük múltját és jelenét ismerő, jövőjét alkotni képes, környezettudatos **polgárokká**
- b.) erősödjön bennük annak tudata, hogy a **valós teljesítmény** az életben való előmenetel egyedül lehetséges útja, és a példás iskolai teljesítményt a tágabb közösség is elismeri
- c.) erősödjének a **hagyományos falusi életmód**, a kistermeléshez és önfenntartáshoz szükséges ismeretek és szaktudás, csoportos lehetőségek biztosításával a gyakorlatban is elsajátíthatassák a kertészkedés, szőlőművelés, állattartás, kézművesség alapjait, hogy későbbi életükben mikrovállalkozóként vagy kiegészítő jelleggel be tudjanak kapcsolódni a helyi-térségi termékek és szolgáltatások előállítóinak közösségébe
- d.) olyan alkotó kulturális, művészeti közösségek jöjjenek létre és működjenek, amik a **zalai kulturális örökség ápolói, őrzői és továbbadói**
- e.) a **hátrányos helyzetben élők** megkapják a közösségektől mindazt a támogatást és esélyt, amit családjuk nem tud megadni nekik, s vállaltan alkotó, a közösséget munkájukkal erősítő tagjaivá váljanak környezetüknek, továbbá **valós gyakorlati felkészítést kapjanak a munka világába való belépésre.**

A projektcsomag a fentiek mellett a **közép- és időskorú generációk** tagjainak is kínál a közösség élményét biztosító, személyes tudásuk erősítését, piacképesebbé tételét ill. aktív társadalmi szerepvállalásukat támogató lehetőségeket. Ezekben a korosztályokban különösen nagy hangsúlyt kívánunk helyezni a kisközösségi és megyei **szolidaritás** erősítésre, a **munkaerő-piacon** való sikeres helytálláshoz való szükséges **ismeretek** megszerzésére, az emlékekben még ott élő helyi termékek felelevenítésére, az **egészség- és környezettudatos életvitel elsajátítására.**

A projektcsomag műveleteiből elsősorban a **megye egészét behálózó, a helyi kezdeményezések megyei szintű összefogását támogató kezdeményezéseket** és egyedi mintaprojekteket kívánunk támogatni. Célunk az, hogy az EFOP forrásaiból várhatóan megvalósuló országos és a Vidékfejlesztési Program révén megvalósuló helyi-mikrotérségi projektek közötti megyei szintű összehangolás létrejöjjön. A harmonikus megyén belüli területi fejlődés megvalósítása érdekében célunk az is, hogy **a projektjek olyan településeken valósuljanak meg, ahol a helyi gazdasági potenciál gyengesége** miatt nagyobb léptékű infrastrukturális fejlesztésre nem kerül sor.

Az alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsomag három alprogramból áll:

3.1. Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása: A támogatások révén olyan a helyi és közösségi alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések valósulnak meg, amelynek célja a specifikus, megyei jelentőséggel bíró helyi termékek kifejlesztése, előállítása és értékesítése. Az alprogram keretében helyet kap a vidéki gazdaság üzleti infrastrukturális hátterének támogatása a Vidékfejlesztési Program vidékfejlesztési akcióival összhangban, azokkal komplementer módon. A helyi termékekhez, rövid ellátási láncokhoz kapcsolódó logisztikai fejlesztések (pl. raktár kapacitások bővítése, hűtőházak kialakítása, a helyi termékek számára piaci terület kialakítása és biztosítása stb.) eredményeként a mezőgazdasági termékek helyi piacokra való hatékony eljuttatása, a helyi termékek értékesítési csatornáinak infrastrukturális támogatása valósul meg. Ezáltal javul a helyi vállalkozások működési környezete, amely középtávon munkahelymegőrzést, illetve –teremtést eredményezhet, és hozzájárul a város-vidék együttműködés erősítéséhez. Az intézkedés keretén belül a vidéki térségekben lehetőség nyílik – a piaci versenyt nem torzító módon, kizorító hatást nem eredményezve - az önkormányzatok és az önkormányzati többségi tulajdonú szervezetek kisléptékű élelmiszer-feldolgozásához, termékelőállításához kötődő fejlesztéseinek támogatására. E fejlesztések elsődleges célja az önkormányzatok jogszabályokban rögzített közétkeztetési feladatainak helyi szintű hatékonyabb, foglalkoztatást biztosító és generáló szervezése a VP-vel komplementer módon. Ehhez kapcsolódóan a fejlesztésben érintett önkormányzatoknak közellátási szerződéssel kell rendelkezniük a térségben működő

önkormányzatokkal és a területükön működő közintézményekkel, ami biztosítja e fejlesztések üzleti fenntarthatóságát. E fejlesztések hozzájárulnak a város-vidék kapcsolatrendszer erősítéséhez és a hatékonyabb, gazdaságosabb, nagyobb foglalkoztatást biztosító települési szolgáltatásokhoz. A támogatások révén olyan a helyi és közösségi alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések valósulnak meg, amelynek célja a specifikus, megyei jelentőséggel bíró helyi termékek kifejlesztése, előállítása és értékesítése. Az alprogram szorosan kapcsolódik VP rövid ellátási lánc tematikus alprogramjához. Az alprogram hozzájárul a Zalai termékmárka kialakításához és piacra vezetéséhez.

3.2. Új munkahelyteremtést célzó térség-specifikus KKV beruházások támogatása: az alprogram célja a specifikusan zalai termékeket előállító kkv-k eszköz-, infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztéseinek, marketing tevékenységeinek támogatása, továbbá a helyi termelők és szolgáltatók közötti együttműködések és a helyi érdekű elsősorban kis- és középvállalkozások által előállított helyi termékek (pl. helyi kézműves termékek) térségi együttműködésben történő értékesítését, a termékek, ill. szolgáltatások és a fogyasztás összekapcsolását lehetővé tevő fejlesztéseket.

3.3. Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei (Zalai Helyi Gazdaságfejlesztési Központ): A projekt célja egy olyan megyei menedzsment szervezet kialakítása, ami projektgenerálással, szakmai tanácsadással, marketingakciók megvalósításával (pl. vásárokon való részvétel, kiadványok készítése, helyi/térségi vásárok és piacok, weblap, tanácsadás, kereskedőház-funkció) támogatni tudja az alternatív helyi gazdaságfejlesztési kezdeményezéseket. A felállítandó szervezet feladatai: a helyi gazdaság- és termékfejlesztés mentorálása, folyamatsegítése, szakértői támogatása (jó gyakorlatok feltárása és disszeminációja, kísérleti fejlesztések előkészítése, kidolgozása, megvalósítása), helyi gazdaságfejlesztési projektek megalapozása és közösségi integrálása, tudatos térségi, helyi fogyasztás és vásárlás ösztönzése (kutatások, felmérések, fesztiválok, értékesítési akciók támogatása). Az alprogram keretében megyei szintű közösségi célú fejlesztések, megyei és járási nagyrendezvények, programok, tematikus táborok (minden generáció számára, különösen az ifjúsági korosztályokban), valamint egészségügyi prevenciók programok, szociokulturális hátrányok felszámolását támogató komplex programok megvalósítására is sor kerül. Az alprogram révén kerülnek megvalósításra a megye számára kiemelkedően fontos témakörökhöz kapcsolódó események (pl. megye nap) és demonstrációs programok a megújuló energiák, kerékpáros közlekedés, helyi élelmiszer-feldolgozás, ifjúsági és szociális turizmus, a foglalkoztatás, új típusú szennyvíz-technológiák területén. Az alprogram hozzájárul a Zalai termékmárka (Zala Brands) kialakításához és piacra vezetéséhez is, aminek kialakításában a megye és a két megyei jogú város működik közre.

A projektek végleges körének kijelölésére és a részletes előkészítő munka megkezdésére a TOP és a VP elfogadása, a két OP közti lehatárolások konkretizálódása után kerülhet sor.

3.2.A projektek időbeli ütemezése

A projektcsomag alprogramjainak és projektjeinek előkészítése a megyei programozás során 2013-ban kezdődött meg. A megye önkormányzatainak, vállalkozásainak, területfejlesztési és nonprofit szervezeteinek körében több körben végrehajtott felmérések, projektgyűjtések eredményeként körvonalazódott az a projektjavaslat-kör, ami reálisan számot tarthat a támogatásra 2014 és 2020 között. Az egyes operatív programok közti lehatárolások jelenlegi tisztázatlansága, továbbá a megyei tervezési források szűkössége ugyanakkor nem tették lehetővé a projektek részletes kidolgozását. Ezen okok miatt az előkészítés során azzal számolunk, hogy a 2014. év hátralevő részében – az OP-lehatárolások és a rendelkezésre álló fejlesztési forráskeretek világossá válását követően – kell sort

keríteni a konkrét projektjavaslatok részletes kidolgozására. A fejlesztések megvalósítására ezt követően, várhatóan 2015-ös indítással kerülhet sor.

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítés (év)	Megvalósítás kezdete (év)	Megvalósítás befejezése (év)
3.1.	Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása	2014	2015	2020
3.2.	Új munkahelyteremtést célzó térség-specifikus KKV beruházások támogatása	2014	2015	2020
3.3.	Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei	2014	2015	2020

3.3.A projektek előkészítettségi foka

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítettségi fok
3.1.	Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása	Projektötlet-szint
3.2.	Új munkahelyteremtést célzó térség-specifikus KKV beruházások támogatása	
3.3.	Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei	

3.4.A projektek támogatandó tevékenységei

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Támogatandó tevékenységek
3.1.	Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása	A helyi termékekhez, rövid ellátási láncokhoz kapcsolódó logisztikai fejlesztések (pl. raktár kapacitások bővítése, hűtőházak kialakítása, a helyi termékek számára piaci terület kialakítása és biztosítása stb.), az önkormányzatok és az önkormányzati többségi tulajdonú szervezetek kisléptékű élelmiszer-feldolgozásához, termék-előállításához kötődő fejlesztései (a közétkeztetési feladatok helyi szintű hatékonyabb, foglalkoztatást biztosító és generáló szervezése érdekében)
3.2.	Új munkahelyteremtést célzó térség-specifikus KKV beruházások támogatása	a specifikusan zalai termékeket előállító kkv-k eszköz-, infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztése, marketing tevékenysége, a helyi termelők és szolgáltatók közötti együttműködések és a helyi érdekű elsősorban kis- és középvállalkozások által előállított helyi termékek térségi együttműködésben történő értékesítése, a termékek, ill. szolgáltatások és a fogyasztás összekapcsolását lehetővé tevő fejlesztések
3.3.	Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei	A szervezet működési feltételeinek biztosítása (iroda, személyzet, műszaki infrastruktúra, utazási költségek), marketingműveletek, konferenciák, workshopok és tréningek szervezése, helyi termékek előállítását és piacra juttatását támogató tanácsadói programok lebonyolítása, minősítő rendszer kialakítása és működtetése, helyi gazdaságfejlesztési projektek megalapozása és közösségi integrálása, tudatos térségi, helyi fogyasztás és vásárlás ösztönzése (kutatások, felmérések, fesztiválok, értékesítési akciók támogatása).

3.5.A projektcsoport tervezett kedvezményezett körének bemutatása

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Kedvezményezett kör
3.1.	Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása	a helyi alternatív gazdaság-fejlesztési akciókat megvalósító települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek; a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek és konzorciumaik
3.2.	Új munkahelyteremtést célzó térség-specifikus KKV beruházások támogatása	a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek, a helyi alternatív gazdaság-fejlesztési akciókat megvalósító települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek és konzorciumaik
3.3.	Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó	A megyei önkormányzati 100 %-os tulajdonban levő helyi gazdaságfejlesztési

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Kedvezményezett kör
	menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei	szervezet és a szervezet által vezetett, önkormányzatokat, nonprofitszervezeteket, kkv-ket tömörítő koncorciumok

3.6.A projektsomag költségigényének bemutatása

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Projektek tervezett támogatás-mérete (mFt)	Alprogram összesített költségkerete (mFt)	A részprogram készítésének jelenlegi szakaszában azonosított támogatási igények (mFt)
3.1.	Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása	1-50	500	2685
3.2.	Új munkahelyteremtést célzó térség-specifikus KKV beruházások támogatása	1-50	1500	n.a.
3.3.	Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei	800	800	800

3.7.NTH által „vezérprojektnek” nevezett projektek és projekt-alcsoomagok

Sor-szám	„Vezér” projekt vagy projekt-alcsoomag megnevezése	Kapcsolódó TOP intézkedés	Tervezett tevékenységek	Érintett települések megnevezése	A projekt költségigénye (mFt)
3.3.1.	Zalai Helyi Gazdaságfejlesztési Központ – Zala Brands	TOP 6.2.	A helyi gazdaság- és termékfejlesztés mentorálása, folyamatsegítése, szakértői támogatása (jó gyakorlatok feltárása és disszeminációja, kísérleti fejlesztések előkészítése, kidolgozása, megvalósítása), márkázása, piacra jutás támogatása, kapcsolódó befektetés-ösztönzés helyi gazdaságfejlesztési projektek megalapozása és közösségi integrálása, tudatos térségi, helyi fogyasztás és vásárlás ösztönzése (kutatások, felmérések, fesztiválok, értékesítési akciók támogatása).	Zala megye egész területe	800,0

4. projektcsomag részletes bemutatása: Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag

4.1. A projektcsomag elemeinek rövid tartalmi leírása

Zala megye foglalkoztatási helyzete – összefüggésben a megye gazdaságának relatív pozícióvesztésével – csak korlátozottan mutat fel javulást. Különösen **komoly problémák mutatkoznak munkaerő-piac hátrányos helyzetű célcsoportjainak** (fiatalok, nők, 50 év felettiek és alacsony iskolázottságúak) foglalkoztatásában, amit a közfoglalkoztatás rendszerének átalakítása sem tudott teljeskörűen megoldani. Mindezen megfontolásokból **az aktív foglalkoztatáspolitikai eszkörendszerét rugalmas, a helyi-térégi igényekre gyorsan reagálni tudó elemekkel célszerű bővíteni.**

A foglalkoztatási együttműködési projektcsomag célja olyan **rugalmas közösségi beavatkozások lehetőségének megteremtése**, melyek egyszerre teszik a mainál vonzóbb üzleti-beruházási célponttá Zala megyét, szolgálják a munkaerő-piac hátrányos helyzetű célcsoportjainak (fiatalok, nők, 50 év felettiek és alacsony iskolázottságúak) foglalkoztatás-bővülését és hozzájárulnak a helyi-térégi innovatív fejlesztési kapacitások bővüléséhez. A projektcsomag kiemelt figyelmet szentel a súlyos munkaerőpiaci-problémákkal küzdő, az elnéptelenedés által veszélyeztetett kis- és aprófalvak demográfiai egyensúlyának helyreállítására is.

A TOP 6.2. intézkedés céljaihoz kapcsolódóan a projektcsomag egyik fontos közvetett **célcsoportját a 16-35 éves korú zalai fiatalok** alkotják. A projektcsomagba foglalt műveletekkel részben az a célunk, hogy ezekben a korosztályokban:

- a.) közvetlen **kapcsolat jöjjön létre a későbbi munkaadók és munkavállalók** között, a fiatalok már a közép- és a felsőoktatásban való részvételük során gyakorlati tapasztalatokra tegyenek szert a zalai vállalkozásokban folyó alkotó munkára vonatkozóan, a munkaadók pedig megismerjék későbbi alkalmazottaik képességeit, gondolkodását, jövőképét
- b.) különösen a más megyékben felsőoktatási intézményt látogató **fiatalok ösztönzést kapjanak a Zalába való visszatérésre**, élő kapcsolatot alakítsanak ki az itt működő vállalkozásokkal, egyéni és családi életpályájuk felvázolásakor érdemben számoljanak a hazatérés lehetőségével
- c.) a **hátrányos helyzetben élők** megkapják a közösségektől mindazt a támogatást és esélyt, amit családjuk nem tud megadni nekik, s vállaltan alkotó, a közösséget munkájukkal erősítő tagjaivá váljanak környezetüknek, továbbá **valós gyakorlati felkészítést kapjanak a munka világába való belépésre.**

Az ESZA forrásokból megvalósuló foglalkoztatási műveletek a **gazdaságfejlesztési projektcsomag keretében megvalósuló foglalkoztatás-bővítéssel is járó fejlesztések kiegészítő elemeként** hozzájárulnak ahhoz, hogy a létrejövő új munkahelyeket megfelelő felkészültségű és szaktudású munkavállalók tölthessék be. A projektcsomag a korábbi programozási időszakban létrejött, elsősorban az alacsony iskolázottságúak munkaerő-piaci (re)integrációját szolgáló helyi-térégi foglalkoztatási együttműködések, kísérleti akciók újabb elemekkel történő bővülését is támogatja (pl. szociális szövetkezetek, mentor-programok). A projektcsomag műveletei a **Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának** együttműködésével valósulnak meg.

A projektcsomag öt alprogramból áll:

4.1. Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek: A projektek egy-egy nagyobb foglalkoztatási jelentőségű, a megyében megvalósuló beruházáshoz biztosítanak kiegészítő támogatást. A projektek keretében a későbbi

foglalkoztatottak előzetes kiválasztására, felkészítésére, képzésére-átképzésére, ill. a foglalkoztatás-bővítést vagy a működési profilt átalakító vállalkozásoknál a dolgozók átképzésére, az új feladatokra történő felkészítésre kerül sor. A fentiek mellett a foglalkoztatási paktumok keretein belül a megyei gazdaságfejlesztési csomag részét képező közvetett kkv támogatásokhoz kapcsolódóan (amely jellemzően telephelyfejlesztést, eszközbeszerzést célzó ERFA támogatás) lehetőség nyílt foglalkoztatás-bővítést, a munkaerő képzését célzó ESZA támogatás igénybevételére. Az intézkedés jellemzően a TOP 1-es prioritásból származó beruházási támogatást egészíti ki célzott egyedi munkahely-teremtési és -megtartási támogatással. A támogatás célja azoknak a megyei és helyi jelentőségű beruházásoknak a kiegészítő támogatása, amelyek jelentős foglalkoztatási potenciállal bírnak. Az intézkedés keretében tervezett beavatkozások közvetlen célja ezen beruházások foglalkoztatottságot növelő hatását a beruházással érintett térségbe koncentrálni. A megyei foglalkoztatási paktum keretében egy olyan pénzalap kialakítására is sor kerül, ami lehetővé teszi akut munkapiaci válsághelyzetek gyors kezelését.

4.2. Zalai innovatív foglalkoztatási paktum: A paktum keretei közt feltárásra kerülnek a foglalkoztatási nehézségek, ezekre való gyors reagálás, lehetséges megoldások kidolgozása, a megvalósítás támogatása elsősorban foglalkoztatást elősegítő támogatási lehetőségek kihasználásával. A paktum széles körű összefogásra épül, munkáltatók, munkavállalók munkaügyi és képzési szakemberek bevonásával, saját menedzsment koordinálásával. A paktum tagjai az általuk képviselt szervezeten keresztül legerőteljesebb befolyást tudnak gyakorolni a helyi munkaerőpiacra, ezáltal előmozdítani a növekvő és tartós foglalkoztatást, így a gazdaság növekedését. A paktum keretén belül valós, érdemi együttműködés valósul meg, tapasztalatok cseréjével, megoldások keresésével és megvalósítással a közös érdekek kapcsán. A megvalósítók olyan szakmai tudással rendelkező személyek, akik képesek a változó környezeti kihívásaihoz alkalmazkodni, tudásukat bővíteni, új lehetőségeket integrálni a célok elérése érdekében. A szakmai megvalósítók révén létrejön az a humánerőforrás háttér, amely a projektötleteket összefogja, eredményes megvalósításukat garantálja a források leghatékonyabb kihasználásával. Célcsoportok: a paktum tagjai – munkájuk eredményességét befolyásoló workshop-ok, szakmai rendezvények keretén belül érdemi együttműködés megvalósítása, javaslatok kidolgozása; menedzsment – folyamatos képzési és ismeret bővítési lehetőségük biztosítása, foglalkoztatásuk és működési feltételeik finanszírozása; foglalkoztatottak és álláskereső – foglalkoztatást elősegítő képzési, bér, utazási támogatások, szolgáltatások.

- Zalaegerszeg Humánerő kompetencia vezérprojekt: Igényalapú kompetenciafejlesztés a foglalkoztatás-bővítés érdekében (várhatóan gépipari, logisztikai és megújuló energetikai tevékenységekhez kapcsolódó moduláris és kompetencia alapú szakképzés), ill. műszaki duális képzés és műszaki felsőoktatás, alkalmazott kutatás-fejlesztés bővítése.
- Nagykanizsa és térsége foglalkoztatási program vezérprojekt: A gazdaságfejlesztést kiegészítő emberi erőforrás-fejlesztés megyei keret terhére megvalósuló része. A minőségi szakember-utánpótlás biztosítása érdekében a nagykanizsai egyetemi képzés továbbfejlesztése a mérnöki és gazdasági területeken, a társadalmi felzárkózás és integráció érdekében a várostérségben élő halmozottan hátrányos, illetve hátrányos helyzetű népesség foglalkoztathatóságát és munkaerő-piaci beilleszkedését elősegítő képzések megvalósítása; a munkavállalók földrajzi mobilitásának elősegítése.

4.3. Zalai Fecskeház Program: A megyében letelepedi szándékozó képzett szakemberek lakhatásának elősegítése, ezáltal a foglalkoztatók munkaerő igényének szélesebb körű garantálása. Fiatal szakember házasok lakhatásának elősegítése, ezáltal az elvándorlás mérséklése, hiányszakmák kialakulásának megakadályozása. Zala megye az elmúlt programozási időszakban az egyik élenjáró térség volt a kisvárosi és falusi fiatalok megtartását, visszatelepülését támogató ún. Fecskeház típusú kezdeményezések elindításában. A korábban felhalmozott tapasztalatok alapján az alprogram keretében újabb Fecskeházak kialakítását tervezzük, ahol a fiatal családok néhány

évre szóló elhelyezést kapnak, valamint lakhatási támogatásban részesülnek. A Fecskeházakban élők kiegészítő jelleggel munkapiaci felkészítő képzéseken, tréningeken vehetnek részt, s elvárás velük szemben, hogy aktív szerepet vállaljanak a települési közösség életében.

4.4. Zalai Talentum - komplex ösztöndíj- és gyakornokprogram: Állandó, évente meghirdetett, a megye egészére kiterjedő ösztöndíj- és gyakornok program, aminek az a célja, hogy a megyében és a megyén kívül tanuló diákok helyi munkáltatóknál szerezzenek gyakorlati tudást, valamint a foglalkoztatásuk ugyanott valósuljon meg. A gyakorlati idő alatt azokat a gyakorlati képességeket szerezzék meg, melyek nélkülözhetetlenek a tanult szakmájukban, az elvégzett feladat célszerű legyen a foglalkoztató számára. A diplomamunka vagy szakdolgozat témája illeszkedjen a munkáltató igényéhez, annak kidolgozása indokolt legyen és hasznosuljon. A munkáltatói és tanulói közös érdekeltség az ösztöndíj és gyakornoki támogatással, valósítható meg. A program nyújtotta lehetőségek minél szélesebb körben való ismertetése, ezáltal gyakorlati és álláslehetőségek feltárása, mely foglalkoztatás növekedést generál. A megszerzett tudást a helyi munkáltatók hasznosítják. Az alprogram a megyei gazdaságfejlesztési tevékenységekkel összehangolt módon, az ipar, a turizmusfejlesztés és a helyi gazdaságfejlesztés területére fókuszálva valósul meg a megyei vállalkozások, képzőintézmények és a Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának bevonásával. A programban részt vevő vállalkozások a gyakornokok alkalmazására egy éves támogatást kapnak, ami fedezi a bér- és járulékköltségeket. A program lezárultát követően, az egyetemet-főiskolát elvégzett és a gyakornoki helyeken elhelyezkedő diákok ill. foglalkoztatóik támogatásban részesülhetnek továbbfoglalkoztatás esetén.

4.5. A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program: A megyében foglalkoztatott munkavállalók mobilitásának elősegítése annak érdekében, hogy a kistépüléseken élők munkavállalási lehetősége bővüljön, valamint a foglalkoztatási centrumokban letelepült munkáltatók nagyobb számmal foglalkoztassanak hátrányos településen élőket. A munkavállalók képzettségüknek megfelelő munkalehetőséggel tudjanak élni. Ennek a fő eleme a lakhatási támogatás, (amit a megyébe visszatérő munkavállalók, ill. a lakóhelyüktől távol, de még a megyén belül dolgozó munkavállalók kaphatnak) valamint közösségi közlekedési eszköz igénybevételel történő ingázás támogatása, munkarendhez nem kapcsolódó közlekedési lehetőség esetén lakhatási támogatás biztosítása, egy településről történő nagyobb létszám esetén a csoportos szállítást finanszírozása.

A projektek végleges körének kijelölésére és a részletes előkészítő munka megkezdésére a TOP, a GINOP, az EFOP és a VP elfogadása, és a négy OP közti lehatárolások konkretizálódása után kerülhet sor.

4.2. A projektek időbeli ütemezése

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítés (év)	Megvalósítás kezdete (év)	Megvalósítás befejezése (év)
4.1.	Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek	2014-20	2015	2020
4.2.	Zalai innovatív foglalkoztatási paktum	2014-20	2015	2020
4.3.	Zalai Fecskeház Program	2014-15	2016	2020
4.4.	Zalai Talentum program	2014-15	2016	2020
4.5.	A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	2014-15	2016	2020

4.3. A projektek előkészítettségi foka

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Előkészítettségi fok
4.1.	Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek	nem releváns
4.2.	Zalai innovatív foglalkoztatási paktum	Projektötlet szint, a korábbi eredményes kezdeményezések folytatását célzó projektek részletesen kidolgozottak
4.3.	Zalai Fecskeház Program	Projektötlet szint
4.4.	Zalai Talentum program	A projektek egy részénél a korábbi kezdeményezések, jó gyakorlatok rendelkezésre állnak, a projektcsomagból ezek folytatása kap támogatást
4.5.	A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	nem releváns

4.4. A projektek támogatandó tevékenységei

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Támogatandó tevékenységek
4.1.	Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek	képzések, átképzések, mentorálás, foglalkoztatásra felkészítő tanácsadás, bértámogatás és munkába járási költségek biztosítása (kiegészítő jelleggel)
4.2.	Zalai innovatív foglalkoztatási paktum	foglalkoztatási stratégiák illetve kapcsolódó alap-dokumentumok, tanulmányok, kidolgozása (humán erőforrás térképek elkészítése, meglévő vállalati háttér felmérése és elemzése, kompetencia kézikönyv kidolgozása, befektetés-ösztönzési program kidolgozása); tanácsadási, információnyújtási tevékenység (munkaerő keresleti képzési kínálati adatbázis létrehozása, HR-klub működtetése, pályaaorientációs tevékenység, honlap működtetése foglalkoztatási/munkáltatói fórumok; workshop-ok, partnertalálkozók szervezése stb.); helyi/térsgai gazdaságfejlesztési tevékenységhez illeszkedő képzések lebonyolítása; paktum inkubátor – szolgáltatásfejlesztés mikro-, kis- és középvállalkozások számára foglalkoztatásösztönző fejlesztéseik érdekében; a munkavállalók mobilitását, ill. munkába való visszatérését segítő intézkedések
4.3.	Zalai Fecskeház Program	Fecskeház-lakások kialakítása, lakbér-támogatás, képzések, foglalkoztatásra és közösségi szerepvállalásra felkészítő tanácsadás, tájékoztatás a támogatási lehetőségekről, munkavállalást elősegítő szolgáltatások keretében jogi, munkavállalási tanácsadás biztosítása, közösségi közlekedési eszköz igénybevitelével történő ingázás támogatása, munkarendhez nem kapcsolódó közlekedési lehetőség esetén lakhatási támogatás biztosítása, egy településről történő nagyobb létszám esetén a csoportos szállítás finanszírozása
4.4.	Zalai Talentum program	gyakornokok alkalmazásának bértámogatása, ösztöndíjak, képzések, demonstrációs programok, tanácsadás, gyakornokok kiközvetítésével kapcsolatos szolgáltatások nyújtása
4.5.	A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	közösségi közlekedési eszköz igénybevitelével történő ingázás támogatása, munkarendhez nem kapcsolódó közlekedési lehetőség esetén lakhatási támogatás biztosítása, egy településről történő nagyobb létszám esetén a csoportos szállítás finanszírozása

4.5.A projektcsomag tervezett kedvezményezetti körének bemutatása

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Kedvezményezetti kör
4.1.	Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek	Zala megyében foglalkoztatás-bővítést vállaló vállalkozások
4.2.	Zalai innovatív foglalkoztatási paktum	Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja vezette megyei konzorcium, a következő szereplők bevonásával: települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek; a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek, egyházak
4.3.	Zalai Fecskeház Program	Települési önkormányzatok, nonprofit szervezetek, egyházak
4.4.	Zalai Talentum program	Zala Megyei Közigyelése (ill. a 100 %-os tulajdonában levő gazdaságfejlesztési szervezet) és a Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ konzorciuma
4.5.	A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja vezette konzorcium, a következő szereplők bevonásával: települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek; a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek, egyházak

4.6. A projektcsoomag költségigényének bemutatása

Sor-szám	Alprogram megnevezése	Projektek tervezett támogatás-mérete (mFt)	Alprogram összesített költségkerete (mFt)	A részprogram készítésének jelenlegi szakaszában azonosított támogatási igények (mFt)
4.1.	Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek	0,5-10	229,9	nem releváns
4.2.	Zalai innovatív foglalkoztatási paktum	100-1000	1000,0	
4.3.	Zalai Fecskeház Program	2-75	400,0	
4.4.	Zalai Talentum program	250,0	250,0	
4.5.	A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	494,6	494,6	

4.7. NTH által „vezérprojektnek” nevezett projektek és projekt-alcsomagok

Sor-szám	„Vezér” projekt vagy projekt-alcsomag megnevezése	Kapcsolódó TOP intézkedés	Tervezett tevékenységek	Érintett települések megnevezése	A projekt költségigénye (mFt)
4.2.1.	Zalai innovatív foglalkoztatási paktum (megyei)	TOP 6.1.	foglalkoztatási stratégiák illetve kapcsolódó alap-dokumentumok, tanulmányok, kidolgozása; tanácsadói, információnyújtási tevékenység; helyi/térségi gazdaságfejlesztési tevékenységhez illeszkedő képzések lebonyolítása; paktum inkubátor – szolgáltatásfejlesztés mikro-, kis- és közép vállalkozások számára foglalkoztatásösztönző fejlesztéseik érdekében; a munkavállalók mobilitását, ill. munkába való visszatérését segítő intézkedések	Zala megye egésze	1.000,0
4.2.2.	Zalaegerszeg Humánerő kompetencia vezérprojekt	TOP 6.1.	Igényalapú kompetenciafejlesztés a foglalkoztatás-bővítés érdekében (Várhatóan gépipari, logisztikai és megújuló energetikai tevékenységekhez kapcsolódó moduláris és kompetencia alapú szakképzés) Műszaki duális képzés és műszaki felsőoktatás, alkalmazott kutatás-fejlesztés bővítése	Zalaegerszeg	1.100,0
4.2.3.	Nagykanizsa és térsége foglalkoztatási program vezérprojekt	TOP 6.1.	A gazdaságfejlesztést kiegészítő emberi erőforrás-fejlesztés megyei keret terhére megvalósuló része. A minőségi szakember-utánpótlás biztosítása érdekében a nagykanizsai egyetemi képzés továbbfejlesztése a mérnöki és gazdasági területeken, a társadalmi felzárkózás és integráció érdekében a várostérségben élő halmozottan hátrányos, illetve hátrányos helyzetű népesség foglalkoztathatóságát és munkaerő-piaci beilleszkedését elősegítő képzések megvalósítása; a munkavállalók földrajzi mobilitásának elősegítése.	Nagykanizsa MJV és megyehatáron átnyúló Funkcionális Várostérsége	450,0
4.3.1.	Zalai Fecskeház Program	TOP 6.2.	Fecskeház-lakások kialakítása, lakbér-támogatás, képzések, foglalkoztatásra és közösségi szerepvállalásra felkészítő tanácsadás, tájékoztatás a támogatási lehetőségekről, munkavállalást elősegítő szolgáltatások keretében jogi, munkavállalási tanácsadás biztosítása. közösségi közlekedési eszköz igénybevételel történő ingázás támogatása, munkarendhez nem kapcsolódó közlekedési lehetőség esetén lakhatási támogatás biztosítása, egy településről történő nagyobb létszám esetén a csoportos szállítás	Zala megye egésze	400,0

<i>Sor-szám</i>	<i>„Vezér” projekt vagy projekt-alcsomag megnevezése</i>	<i>Kapcsolódó TOP intézkedés</i>	<i>Tervezett tevékenységek</i>	<i>Érintett települések megnevezése</i>	<i>A projekt költségigénye (mFt)</i>
			finanszírozása		
4.4.1.	Zalai Talentum program	TOP 6.2.	gyakornokok alkalmazásának bértámogatása, ösztöndíjak, képzések, demonstrációs programok, tanácsadás, gyakornokok kiközvetítésével kapcsolatos szolgáltatások nyújtása	Zala megye egésze	250,0
4.5.1.	A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	TOP 6.2.	közösségi közlekedési eszköz igénybevételel történő ingázás támogatása, munkarendhez nem kapcsolódó közlekedési lehetőség esetén lakhatási támogatás biztosítása, egy településről történő nagyobb létszám esetén a csoportos szállítás finanszírozása	Zala megye egésze	494,6

A részprogram összegző bemutatása

Sor-szám	Projekt megnevezése ⁴	Fejlesztési csomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ⁵	Támogatási forma megnevezése ⁶	Kedvezményezetti kör meghatározása	Fejlesztési csomagok időbeli ütemezése	Fejlesztési csomagok költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Fejlesztési csomagokhoz kapcsolódó számszerűsíthető (indikátor) vállalat(ok) számszerűsítve
1. Zalai integrált gazdaságfejlesztési projektcsoomag										
1.1.	Kiemelt jelentőségű ipari parkok, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	EMT és projekt-ötlet	megyei kiemelt	vissza nem térítendő támogatás	Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	2014-2020	2426,4 mFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közzsféra adatai nélkül
1.2.	Ipari parkok, iparterületek, inkubátorházak és logisztikai központok fejlesztése	EMT és projekt-ötlet	pályázati kiválasztás	vissza nem térítendő támogatás	Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	2014-2020	1400,0 mFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közzsféra adatai nélkül

⁴ Pl. projektek vagy továbbadott támogatások összefoglaló megnevezése, pl. ösztöndíjrendszerek

⁵ Pl. megyei szinten kiemelt projekt(ek), normatív támogatás, pályázati kiválasztás stb.

⁶ Pl. visszatérítendő támogatás, vissza nem térítendő támogatás, megyei támogatási alap (továbbosztott támogatás)

Sor-szám	Projekt megnevezése ⁴	Fejlesztési csomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ⁵	Támogatási forma megnevezése ⁶	Kedvezményezetti kör meghatározása	Fejlesztési csomagok időbeli ütemezése	Fejlesztési csomagok költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Fejlesztési csomagokhoz kapcsolódó számszerűsíthető (indikátor) vállalat(ok) számszerűsítve
									erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását	
1.3.	Zalai Beruházás-ösztönzési Program	Projekt-ötlet	megyei kiemelt	vissza nem térítendő támogatás	Megyei önkormányzat 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaság	2014-2020	500,0 mFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejtése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül
1.4.	A zalai munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló kisebb léptékű közúti fejlesztések	Projekt-ötlet	pályázati kiválasztás	vissza nem térítendő támogatás	Magyar Közút, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	2014-2020	1859,8 mFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejtése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül

Sor-szám	Projekt megnevezése ⁴	Fejlesztési csomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ⁵	Támogatási forma megnevezése ⁶	Kedvezményezetti kör meghatározása	Fejlesztési csomagok időbeli ütemezése	Fejlesztési csomagok költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Fejlesztési csomagokhoz kapcsolódó számszerűsíthető (indikátor) vállalat(ok) számszerűsítve
									ezekhez való hozzáférhetőség javítását	
1.5.	A zalai munkaerőpiaci vonzasközpontok elérhetőségét szolgáló hivatásforgalmi kerékpárút-fejlesztések	Projekt-ötlet	pályázati kiválasztás	vissza nem térítendő támogatás	Magyar Közút, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok	2014-2020	500,0 mFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül
2. Zalai turizmusfejlesztési projektcsomag										
2.1.	Új munkahelyteremtést célzó KKV beruházások kis összegű támogatása a turizmusgazdaságban	Projekt-ötlet	pályázati kiválasztás	vissza nem térítendő támogatás	a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek és konzorciumaik, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek;	2014-2020	3368,2 MFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közsféra adatai nélkül

Sor-szám	Projekt megnevezése ⁴	Fejlesztési csomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ⁵	Támogatási forma megnevezése ⁶	Kedvezményezett kör meghatározása	Fejlesztési csomagok időbeli ütemezése	Fejlesztési csomagok költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Fejlesztési csomagokhoz kapcsolódó számszerűsíthető (indikátor) vállalat(ok) számszerűsítve
									ezekhez való hozzáférhetőség javítását	
3. Zalai alternatív hálózati gazdaságfejlesztési projektcsoomag										
3.1.	Alternatív gazdaságfejlesztési kezdeményezések és együttműködések komplex beruházásainak támogatása	Projekt-ötlet	pályázati kiválasztás	vissza nem térítendő támogatás a megyei pályázati alapból	Települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági társaságok; a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek; megyei önkormányzat 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaság és konzorciumaik	2014-2020	500,0 Mft	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közszféra adatai nélkül
3.2.	Új munkahelyteremtést célzó térségspecifikus KKV beruházások támogatása	Projekt-ötlet	pályázati kiválasztás	vissza nem térítendő támogatás	a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek és konzorciumaik, települési önkormányzatok és tulajdonukban levő gazdasági szervezetek;	2014-2020	1500,0 Mft	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma a közszféra adatai nélkül

Sor-szám	Projekt megnevezése ⁴	Fejlesztési csomag jelenlegi előkészítettség foka	Kijelölés típusa ⁵	Támogatási forma megnevezése ⁶	Kedvezményezett kör meghatározása	Fejlesztési csomagok időbeli ütemezése	Fejlesztési csomagok költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Fejlesztési csomagokhoz kapcsolódó számszerűsíthető (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítve
									ezekhez való hozzáférhetőség javítását	
3.3.	Zalai helyi gazdaságfejlesztéssel foglalkozó menedzsment szervezet kialakítása, működtetése és műveletei	Projekt-ötlet	megyei kiemelt	vissza nem térítendő támogatás	Megyei önkormányzat 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaság	2014-2020	800,0 MFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	ESZA 3. cikk (1) a) i. munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén	
4. Zalai foglalkoztatási együttműködési projektcsomag										
4.1.	Kiemelt megyei jelentőségű foglalkoztatás-bővítő fejlesztésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci műveletek	Projekt-ötlet	pályázati kiválasztás	vissza nem térítendő támogatás	Zala megyében foglalkoztatás-bővítést vállaló vállalkozások	2014-2020	229,9 MFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	ESZA 3. cikk (1) a) i. munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén	
4.2.	Zalai innovatív foglalkoztatási paktum	Projekt-ötlet	megyei kiemelt	vissza nem térítendő támogatás	Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja vezette megyei konzorcium	2014-2020	1.000,0 MFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	ESZA 3. cikk (1) a) i. munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a	

Sor-szám	Projekt megnevezése ⁴	Fejlesztési csomag jelenlegi előkészítettség foka	Kijelölés típusa ⁵	Támogatási forma megnevezése ⁶	Kedvezményezett kör meghatározása	Fejlesztési csomagok időbeli ütemezése	Fejlesztési csomagok költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Fejlesztési csomagokhoz kapcsolódó számszerűsíthető (indikátor) vállalás(ok) számszerűsítve
									munkavállalói mobilitás ösztönzése révén	
4.3.	Zalai Fecskeház Program	Projekt-ötlet	megyei kiemelt	vissza nem térítendő támogatás	Települési önkormányzatok, nonprofit szervezetek, egyházak	2014-2020	400,0 MFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	ESZA 3. cikk (1) a) i. munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén	
4.4.	Zalai Talentum program	Projekt-ötlet	megyei kiemelt	vissza nem térítendő támogatás	Zala Megye Közgynűlése (ill. a 100 %-os tulajdonában levő gazdaságfejlesztési szervezet) és a Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ konzorciuma	2014-2020	250,0 MFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	ESZA 3. cikk (1) a) i. munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén	
4.5.	A zalai munkavállalók földrajzi mobilitását elősegítő program	Projekt-ötlet	megyei kiemelt	vissza nem térítendő támogatás	Zala Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja vezette konzorcium, a következő szereplők bevonásával: települési önkormányzatok és tulajdonukban levő	2014-2020	494,5 MFt	(8) A foglalkoztatás bővítése és a munkaerő mobilitásának támogatása	ESZA 3. cikk (1) a) i. munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói	

Sor-szám	Projekt megnevezése ⁴	Fejlesztési csomag jelenlegi előkészítettségi foka	Kijelölés típusa ⁵	Támogatási forma megnevezése ⁶	Kedvezményezett kör meghatározása	Fejlesztési csomagok időbeli ütemezése	Fejlesztési csomagok költségigénye	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés meghatározása	Kapcsolódó EU beruházási prioritás megnevezése	Fejlesztési csomagokhoz kapcsolódó számszerűsíthető (indikátor) vállalat(ok) számszerűsítve
					gazdasági szervezetek; a megyében telephellyel rendelkező vállalkozások; nonprofit szervezetek, egyházak				mobilitás ösztönzése révén	